

17.2. 2019

Septuagesimae (70 dní před Velikonocemi)

Introit: Ne pro své spravedlivé činy ti předkládáme své prosby o smilování, ale pro tvé velké slitování (Da 9,18 - Heslo pro dnešní neděli)

Píseň: 667 *Vítězi k poctě zpívejme*

Modlitba:

Pane Bože,

děkujeme za ráno, temnem proniká světla svit... otevírá se nový den, pohled dopředu.

Za neděli děkujeme. Můžeme zvednout hlavu od země k tobě.

Za paměť děkujeme. Propojuje nás s minulostí, s lidmi a světem kolem nás i s tebou, Pane Bože. To, co žijeme a prožijeme, se do nás vrývá, ovlivňuje, utváří. Radosti i starosti, štěstí i bolesti... se nám vryjí do srdce, jsou vidět i v našem obličejí...

Děkujeme za život. I za jeho bolestivou konečnost. Díky ní je totiž každý den jedinečným.

Děkujeme za jistoty i naděje. Díky jistotám smíme pevně stát, naděje ale uvádí věci do pohybu, dává život. Prosíme, oživuj a rozhýbávej nás svým Duchem. Abychom nezatuhli, nezkameněli. Oživuj pro nás i slova Bible. Amen.

Čtení: Jan 8,1-11

Píseň: 601 *Kdo chce k Bohu přijíti*

Text: Kaz 11,9-12,7

Kázání:

Před asi dvěma lety jsem pohřbívala starou paní, bylo jí něco přes 90 let. Hodně let před smrtí si vybrala biblický verš na své parte. Byl to právě verš z přečteného oddílu z knihy Kazatel (samozřejmě kralicky): *A navrátí se prach do země, jakž prvé byl, duch pak navrátí se k Bohu, kterýž jej dal.* (Kaz 12,7)

Není špatné občas přemýšlet o konečnosti našeho života, o smrti, pohřbu. Včetně takové věci, jako je biblický verš na smuteční oznámení. Vyberu si něco důležitého pro onu poslední chvíli, ale zároveň nějak důležitého i pro život, který mám před sebou.

Verš z knihy Kazatel o návratu prachu do země a cestě ducha k Hospodinu je syrově realistický a zároveň úžasně nadějný. Jsem-li docela při silách a myslím přitom na to, že to tak nebude věčně, je dobře. Stejně tak je dobře se ohlížet, myslet na začátek, na minulost, na to, co bylo, odkud jsem přišel, co jsem prožil. Minulost není lhostejná. A přítomnost není jen záblesk bez vztahu k tomu, co je přede mnou. Na začátku Bible čteme o stvoření člověka: *Bůh stvořil člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života* (Gn 2,7) A Kazatel, autor naší poněkud skeptické biblické knihy, tento verš ze začátku Bible víceméně cituje. Básnickými obrazy popisuje postupný úbytek sil, chuti do života, mizející mládí i touhy, ustávání pilné práce, ztišení, zavírání oken... Člověk je bytost prachovitá oživená duchem od Boha. Smrtí život končí, ale je to zároveň návrat k Bohu.

Do těchto slov o pomíjivosti mládí, dočasnosti života a prachovitosti člověka Kazatel říká: "Pamatuj na svého Stvořitele!". Pamatování je nosným prvkem identity Izraele. V začátku knihy Kazatel její autor právě pamatování zpochybňoval (Kaz 1,11: *Nelze podržet v paměti věci minulé; a ani budoucí, které nastanou, nezůstanou v paměti těch, kteří budou potom.*), nyní se ale Kazatel k paměti a jejímu významu vrací. Památování je zásadní! V židovství se stále znovu opakují příběhy o Pánu Bohu (výzvou k opakování je věta: až se tě tvůj syn zeptá...), o tom, jak Hospodin byl a je s lidmi, vede, doprovází, oživuje, tvoří, napomíná, vysvobozuje, vyvádí z otroctví, zve k návratu, žehná... a ještě mnoho dalšího. Jako křesťané na tuto židovskou školu vyprávění navazujeme - vyprávíme příběhy (od nedělní školy nebo ještě dřív), říkám tomu, že se člověk "zabydluje příběhy". Je jimi sycen, prostoupen, ovlivňují ho, pomáhají se rozhodovat, orientovat. Pamatuj na

Stvořitele... Pamatovat mohu na něco, co mi utkvělo, nezapomněla jsem, je to ve mně vryté do hloubky. Říká se: co se v mládí naučíš...

Dny našeho života tvoří celek. Když vstupujeme do nějaké nové etapy (do školky, školy, do práce, do manželství, stáváme se rodiči, jdeme do důchodu, stěhujeme se, rozvedeme se, onemocníme, přijdeme o blízkého člověka...) nezavírají se přitom dveře za minulostí, neseme si ji dál (ať je nám to příjemné nebo ne). Paměť pomáhá být celiství, integrální. Radosti mládí, pohoda jinošství, lákavé cesty tam, kam nás táhne srdce nebo vidiny očí (jak popisuje život Kazatel) jsou součástí Bohem darovaného života. Díky za ně! Ostatně radost je jedním z ovocí působení Ducha svatého.

S tím souvisí tato Kazatelova slova: Hoře si ze srdce vyklid' a drž si od těla zlo, vždyť mládí a úsvit jsou pomíjivé. (11,10) Co se myslí tím hořem? Kraličtí říkají hněv, hebrejské slovo zde použité by se dalo přeložit také: nevrlost, rozzlobení, rozmrzelost, vztek, urážka, zlost. Něco v srdci, co nám škodí, co nám kazí život, bere radost z něj, vysává síly. Mluvili jsme na biblické hodině o tom, co je lékem na tuto zlost nebo hoře. Je to odpuštění. Když si v sobě nesu hněv nebo zlost, škodím tím sama sobě. Užírám mě to, bere radost ze života. A když mě tíží, co jsem sama udělala nebo jak někomu uškodila, zase to tíží mě, užírám to mě. Přijmout odpuštění a sama odpustit, to je jako se nově nadechnout čerstvého vzduchu nebo napít vody v horkém dni. Pak nebo současně s tím je druhý úkol, druhá výzva: držet si od těla zlo. Té ženě hříšnici, kterou přivedli za Ježíšem, že by si zasloužila kamenování, Ježíš odpustil a řekl: jdi a už nehřeš. Zkus to jinak, nově, zkus si držet zlo od těla.

Nejen mládí a úsvit, ale celý náš život je krátký, pomíjivý. A je škoda ho strávit s hořem, zlostně, naštvaně, smutně. Pamatování na Stvořitele, to je jiný výraz pro víru, je to něco, co pomůže vpustit do života světlo. Pamatování na Stvořitele si představuji jako šíp, který letí vzhůru a protíná mračna, která se stahují a zatemňují oblohu nad námi. Co je tím šípem? Modlitba, Bible, připomínání příběhů, osvěžování paměti, večere Páně... jsou cestou, jak se k nám skrz mračna dostává slunce. Pamatování na Stvořitele dává životu ještě jiný rozměr než jen pamatování a vzpomínání na sebe a svůj život (ať už na radostné dny mládí nebo tíhu vin a hříchu).

Ještě jednou: A navrátí se prach do země, jakž prvé byl, duch pak navrátí se k Bohu, kterýž jej dal. (Kaz 12,7) Kazatel nejspíš nepředpokládá nějaké pokračování života člověka, pravděpodobně nevěří ve vzkříšení. Kde je Bůh uprostřed pomíjivosti? Jaká je podle Kazatele jeho "role"? Není jen nějakým prvním hybatelem, který už se pak nijak neprojevuje. Bůh se připomíná - i svými soudy, na které má člověk pamatovat. Opět - soud Boží není nějakou "neosobní bezcitnou samolibostí někoho/něčeho hrozivého nad námi", ale připomínkou: buď člověkem, jakým tě Bůh chce mít. Je to dobré pro tebe i pro svět kolem.

Duch člověka se vrací k Hospodinu, tělo jde do hrobu. V hebrejštině je zajímavá podobnost dvou slov: borejchá - tvůj stvořitel a borchá - tvá studna, cisterna, tvůj hrob. Hebrejský čtenář tady slyší nebo cítí příbuznost, souvislost stvořitele a hrobu. Pamatování na Stvořitele souvisí s pamatováním na smrt. Ještě jinak: odchod do hrobu je odchodem k Bohu. Smrt se děje do Boží náruče. Na smutku a konečnosti smrti to neubere, snad to může zmírnit náš strach. Bůh stojí na počátku i na konci, život u něho začíná a k němu se vrací.

Vyznání vin, Slovo milosti, Vyznání víry

Píseň: 649 *V tobě je radost*

Večere Páně

Přímluvná modlitba

Píseň: Svítá 375 *Volný jsem*

Poslání: Ježíš Kristus říká: "Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nikdy nebude žíznit." (Jan 6,35)

Požehnání: Bůh naděje nechť vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. (Řím 15,13)

Píseň: 253 *Můj klenote ze všech nejkrásnější*